

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЙСКИЯ

Брой 2 • год. ХСV • 27 януари 2017 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

БЪЛГАРИЯ ИМА НУЖДА ОТ НАС!

Документи от Общото събрание
на Върховния комитет на СТДБ

Четете на:

стр. 2. Доклад на Красимир Премянов,
председател на СТДБ

стр. 5. Отчет за изпълнение
на План-програмата за 2016 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ

на Върховния комитет на
Съюза на тракийските дружества в България

Съюзът на тракийските дружества в България е организация, която вече 120 години защитава интересите на близо 1.5 милиона български граждани, потомци на прогонените в началото на миналото столетие от Западна и Източна Тракия и Мала Азия българи. В десетилетия на заличаване на българската идентичност, на преиначаване на нашата история от българската образователна система, която съзнателно избягва Тракийския въпрос, ние се стремим да запазим истината! Да бъдем нейни защитници в една държава, чиито институции в продължение на 27 години са слепи и глухи за османския геноцид над тракийци! Ние заявяваме на висок глас премълчаваните исторически факти и водим битка за тяхното съхраняване в народната памет в името на истината и на моралните интереси на българския народ. Депутатите от българското Народно събрание може да се страхуват да приемат декларации за световноизвестните истини за геноцида над тракийци! Ние не се страхуваме!

Във времената, когато голяма част от „новата политическа класа“ говореше ентусиазирано за европейски и евроатлантически ценности и правеше на гърба на народа т.н. „нов цивилизационен избор“, ние водихме и ще водим битка за изконните български

национални традиции, за българската национална идентичност! Борба за това, което сме били, сме и искаме да бъдем! Не искаме и няма да се превърнем в космополитна, безродна маса от хора, които не знаят кои са, какви са, защо са тук и как са стигнали до тук.

Затова и правим всичко възможно за опазване и популяризиране на тракийското културно и историческо наследство, за неговото непрекъснато възпроизвеждане посредством богат календар от прояви, които ни събират заедно на сборове, паметни чествания, тържествени събрания, срещи! Затова отново и отново сме заедно, за да съпребивяваме и си спомняме за нещата, които съставляват огромно духовно богатство не само за тракийци, но и за целия български народ!

Тази наша доброволна обществена дейност продължава вече цели 120 години на организираното тракийско движение в България. Разпростира се в три поредни столетия – 19-то, 20-то и 21-во, и сме убедени, че ще съществува и в следващите, далеч в бъдещето! Влезли в третия век, ние ще продължаваме борбата за историческата истина, националните интереси и отстояване на правата на тракийските българи. Пред досегашните правителства сме настоявали Тракийският въ-

прос като цяло да бъде включен в българо-турския диалог. Поста- вили сме проблема за геноцида и обезщетението за над 60 000 български деца, мъже и жени, избити от турската армия през 1913 г. За заграбените милиони декари частна земя на нашите предци, за разрушените църкви и училища, за имотите на над 280 000 българи, прогонени с каквото могат да носят на гръб и считани от сегашните турски власти, а вече и от българските, за преселници, а не за бежанци! Народните събрания, президентите и правителствата не желаят да видят голата истина, страхуват се от нея, умилкват се около яловия за България вариант за някакво „хуманитарно сътрудничество“ по тази тема, който никога няма да даде резултат! Ще продължим да се борим тези въпроси да бъдат включени и решавани в конкретен диалог с турските власти. Затова обаче е необходимо българските власти, чието основно задължение по Конституция е да бранят нашите интереси, да застанат на страната на историческата истина и фактите, отразени в Карнегиевата анкета и други неоспорими свидетелства и документи.

Съзнаваме, че се намираме в един свят, в който в резултат как-

то на злощастната история през последните столетия, така и на глобализацията повече българи живеят извън България, отколкото в страната ни. Поради това и се стремим в нарстваща степен да отстояваме интересите не само на българите у нас, но и на българските общности в чужбина.

Гледайки напред, имаме пълното съзнание, че живеем в един по-сложен, опасен, непредвидим свят. С амбициите на голяма регионална, демографска, военна, икономическа сила от съседна Турция се опитват да възстановят политиките и амбициите на някогашната Османска империя. След като още по времето на Танзимата започна движение на тази империя към секулярни европейски модели и образци, а Ататюрк отхвърли изобичаемото османско минало, управляващите днес турски политици се опитват да върнат часовника два века назад. Мъчат се да ни подчинят на своите интереси чрез подопечни партии!

Провеждат активна политика на ислямизация не само на своята територия, но я използват като инструмент на турцизация навсякъде на Балканите. Разпореждат се и в България като с башиния с българското мюфтийство и следват стратегия за нова ислямизация на наследниците на ислямизирания българи, които през годините на социализма бяха се обърнали към светските ценности. Използват исляма за привличане за целите на неоосманизма и на части от българското циганско население. Турският президент произнася речи, в които демонстрира желание за ревизиране на договори от преди един век и включване в неоосманистките амбиции на български територии като Кърджали и Варна. Ние никога няма да се примирим с това! Ни ще се борим срещу това, ще казваме нещата с истинските им имена! Ще го правим независимо от страховете и конформизма на един или друг политик, който страховито се оглежда и не смее да реагира на тези нови опасности. Борили сме се и ще се борим за защита на българщината и противодействие на новите рискове и опасности! Това е нашата кауза, това е нашата мисия!

С тревога констатираме, че в условията на ново възраждане на етнически напрежения и опасности на Балканския полуостров имаме връщане на представителите на някои църкви назад от преди времето на църковната независимост на Българската православна църква. Това се чувства особено силно в нарасналите апетити и амбиции на Вселенския патриарх по отношение на нашите паметници и наследство на територията на Република Турция. Ние казваме и ще казваме „Не“ на тези неофанариотски позиции!

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ

На 21 януари т. г. в Тракийски дом в София се състоя заседание на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България. Председателстващият Гено Пухов, зам.- председател на Върховния комитет, обяви предварително одобрения дневен ред на Общото събрание: Отчет за изпълнение на план-програмата на СТДБ за 2016 г.; Отчет за изпълнението на бюджета за 2016 г.; Приемане на план-програма за дейността на СТДБ за 2017 г.; Приемане на проекто-бюджета за 2017 г.; разни.

След като бе установено, че има кворум, заседанието започна с доклад на председателя на СТДБ Красимир Премянов. Отчетът за изпълнение на план-програмата за 2016 г., отчетът за изпълнението на бюджета за 2016 г., план-програмата за 2017 г. и проектобюджетът бяха раздадени предварително. Счетоводителят-одитор Донка Петрова направи кратко експозе по материалите, свързани с финансовото състояние на Съюза.

В разискванията по доклада, отчета и другите документи взеха участие ген. Тодор Бояджиев, ген. Нонка Матов, Гено Пухов и Красимир Премянов.

Приета бе и Декларация на Върховния комитет, която публикуваме в броя. В следващия брой ще поместим план-програмата на СТДБ за 2017 г.

Продължава на 7-а стр.

ДОКЛАД

НА КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ, ПРЕД ВЪРХОВНИЯ
КОМИТЕТ НА СТДБ ЗА ДЕЙНОСТТА
НА СЪЮЗА ПРЕЗ 2016 Г.

Уважаеми членове на Върховния комитет,

През 2016 г. отчитаме един по-кратък в сравнение с предходните години период, тъй като през април проведохме отчетно-изборно събрание на Върховния комитет, на което отчетохме нашата дейност за целия петгодишен период, включително и за първите месеци на 2016 година. Независимо от това обаче, нашата дейност за периода май-декември 2016 г. се оказа изключително важна, тъй като се провеждаше в условията на важни събития, бързо променящата се външна и вътрешна среда, които изправиха България пред нови предизвикателства и пряко се отразяваха на нашата дейност и кореспондираха непосредствено с целите на тракийския съюз.

Във **външен план** развитието на събитията в Близкия Изток и Турция, противоречивият характер на отношенията между САЩ, Европейския съюз, Русия и Китай, и тяхната голяма динамика имаха своите проекции и върху България и Тракийския регион. На тази основа осъществявахме нашата дейност при противоречиви условия и перспективи пред Европа и Балканите. Сред по-важните събития следва да открийм излизането на Великобритания от Европейския съюз (Брекзит) и изборът на нов президент на САЩ, демонстриращ желание за съществени промени в статуквото, засягащи отношенията с Русия, функционирането на НАТО и Европейския съюз. Не можем да пренебрегнем и потока от бежанци и емигранти към Европейския съюз, който не подмина и не подминава България, и се отразява на нейния икономически, социален и културен, статус. Трябва

да очакваме съществени промени в международните отношения, които ще засегнат глобални и регионални фактори, ще трябва да се разделим и с илюзиите от предходното десетилетие, че ни очаква „свят без граници“ и свободи, символ на които беше събаряне на Берлинската стена. Беше очаквано разширяването на Европейския съюз и включването на всички части на регион „Тракия“ в неговите граници, влизащи в пределите на различни държави. В такива условия е била приета и стратегията на СТДБ „Тракия без граници“, която на фона на днешните мерки за укрепване на териториалната сигурност и строежа на нови гранични съоръжения губи своята актуалност и реализъм. Във връзка с това ще припомним и намеренията на новоизбрания президент на САЩ за изграждането на гранична стена, сравнима с Великата китайска стена по границите със САЩ, което ще дава тон на решенията и подходите и на европейските страни, в контекста на евроатлантическата сигурност. Ето защо се налага да формулираме по-реалистично нашата стратегия и да се насочим към развитие на сътрудничеството с нашите съседи за създаване на условия за запазване на културното и историческо наследство и за икономическото развитие на разделените части на Тракийския регион. Мисля, че Тракийският научен институт заедно със Съюза на тракийските дружества трябва да организира конференция, посветена на този въпрос.

По-нататък трябва да се има предвид, че имаме събития, свързани с Турция като разширяващата се ислямизация в нея, засилващи се неоосманистски претенции и самата ѝ дестабилизация и неси-

гурност след опита за преврат. Тази дестабилизация и несигурност, както вече подчертах, е свързана и с гигантските емигрантски вълни от Близкия Изток и Азия през Мала Азия и Източна Тракия, където са живели тракийските българи по посока на България и Западна Европа. При това с тревога констатираме, че през крепости на тракийската памет като Странджа планина и Малко Търново преминаха и има вероятност да преминат хиляди бежанци и емигранти. Тази вълна носи нарастваща несигурност и опасности както за България, така и за Европа, защото в нея се прикриват въоръжени бойци, ангажирани се с война на религиите, прогонили стотици хиляди християни през последното десетилетие от Близкия Изток и унищожили християнски забележителности, храмове, исторически паметници, останали от времето на първите десетилетия и столетия от развитието на християнството. Тракийците, които са били прогонвани по подобен начин, както и днешните сирийски бежанци и християни от Близкия Изток, съчувстват на драмата на бежанците, но в същото време очакват от нашите институции да реагират ефективно на факта, че в човешкия поток присъстват не само бежанци, сравними по съдба с нашите прадеди, а икономически имигранти, или нелегално минаващи ислямски бойци, опитващи се да разгърнат своя глобален джихад.

Във **вътрешен план** също настъпиха значими промени, които не бяха очаквани през април, когато се проведе нашата отчетна конференция за петгодишния период. Началото бе поставено с президентските избори, на които СТДБ прие тактиката на надпартийна организация, която не обслужва партии, а очаква от партиите и държавните институции и кандидатите за президент да изразят отношение и подкрепа към тракийската кауза. Поради това нашето ръководство се отзова на желанието представителите на кандидат президентски двойки за срещи, по време на които изложихме нашите виждания и очаквания от бъдещия президент. Изхождахме от предпоставката, че при всички президен-

ти досега Съюзът на тракийските дружества е поддържал активно взаимодействие, искал е и е получавал подкрепа за своята дейност и цели. Така бе по времето на президента Първанов и вицепрезидента ген. Ангел Марин. При следващия президент Росен Плевнелиев взаимодействието с президентската институция се реализира чрез взаимодействие с вицепрезидента Маргарита Попова. Тя участва в голяма част от нашите публични мероприятия и ни подкрепяше през целия период на своя мандат. В изминалия предизборен период нашата задача бе да осигурим активно взаимодействие с евентуалния бъдещ президент, за да може да получаваме от тази институция активна подкрепа за нашата дейност. Поискани бяха срещи от трима кандидат-президенти. Едната от тях бе и с кандидата, който в разрез с очакванията на социолозите и управляващите постигна победа – ген. Румен Радев. На срещата с него стана ясно, че самият той е тракиец и по бащина, и по майчина линия. Потомък е на бежанци от Източна и Западна Тракия. Ген. Радев изрази подкрепа за нашата кауза и изрази становище, че са необходими много по-строги мерки на сигурност във връзка с нарастващите опасности от емигрантските потоци и свързани с тях рискове от тероризъм. Позицията на о.з. генерал Радев, сега вече президентът Радев ни дава надежда за добро партньорство, имайки предвид не само неговата тракийска принадлежност и ангажираност, но най-вече заявените от него програмни намерения. През тази година ще се опитаме да изградим конструктивно партньорство в направлението защита на националните интереси и отстояване на каузата на тракийските българи.

Когато анализираме усилията на Върховния комитет, на Централното ръководство, на тракийските дружества по места и на съставните структури на Съюза от април насам следва да имаме предвид също изпълнението на План-програмата на организацията за 2016 г., утвърдена от Върховния комитет на СТДБ. Всички заложили в нея задачи бяха в една или друга степен реализирани. Става дума за:

- Разширяване на масовия харак-

тер на организацията.

- Тържествено отбелязване на значимите дати, събития и личности от историята на тракийското движение.

- Работа по патриотичното възпитание и укрепване на националното самосъзнание.

- Развитие на тракийското младежко движение и създаване на кадрови резерв на Съюза.

- Обогащаване на библиотечния и електронния архив с възможност за оторизиран достъп от всички членове на СТДБ.

- Участие в инициативи от национален мащаб и позиции, в защита на националните интереси и просперитета на страната като член на Европейския съюз

- Тясно взаимодействие със сродни обществени организации в страната и чужбина.

Специално бих искал да обърна внимание на основни измерения на нашата дейност през отчетния период:

Първо. Големият потенциал на СТДБ пролича особено силно по време на мълчаливото шествие-протест на 16 април, в деня, в който се проведе и Общото събрание на Върховния комитет. Шествието беше в защита на моралните и имуществени права на наследниците на бежанците от Тракия и Мала Азия, и за обединението на гражданското общество и държавните институции в името на националното единение, националната идентичност и националните ценности. Благодарение на усилията и на местните организации на Съюза в София дойдоха хиляди наследници на тракийските бежанци, които организираха грандиозно шествие от алеята на възрожденците в Борисовата градина по бул. „Цар Освободител“ до вечния огън – паметника на Незнайния войн. Идеята бе шествието да няма политически характер и да не е адресирано срещу която и да е политическа партия в България, а да носи граждански послания, целящи решаването на проблема с компенсацията на тракийските бежанци и тези от Мала Азия, както и да подпомогне правителството на Република България в политиката му да поставя по-решително тези наши искания пред Република Турция и пред европейските институции.

Момент от тракийското шествие-протест в София, 16 април 2016 г.

НУЖДА ОТ НАС!

Словата, както пред легацията на Република Турция, така и пред паметника на Незнайния войн, бяха насочени именно в тази посока. Взаимодействието и комуникацията от страна на формирования от нас оперативен щаб с държавните институции, Столична община и общинските организации бяха адекватни и в съответствие с обстоятелствата. В подготовката на шествието се включиха членовете на Централното ръководство на СТДБ и на Върховния комитет. В персонален план искам да отбележа приноса на Петра Мечева, Краснодар Беломорски, ген. Тодор Бояджиев, Нонка Матова, Стефан Начев, Кирил Сарджев, Тодор Каваков, Маргарит Петров, Тодор Ангелов, Елена Мурджева, Гено Пухов, Хубен Стефанов, Чавдар Георгиев, Божана Богданова, Тодор Коруев, проф. Васил Проданов, д-р Ваня Стоянова, Антоанета Йотова, Димитър Михайлов, Петко и Илия Стамболиеви, от Тракийско дружество „Тракия“ – София и Ваня Манова. В провеждането на шествието активно участваха тракийските дружества от Стара Загора, Созопол, Хасково, Пловдив, Бургас, Поморие, Ямбол, Харманли, Ивайловград, Свиленград, Димитровград, Карнобат, Плевен, Перник, Крумовград, Казанлък, Русе, Сливен, София, участниците в Националната инициатива „Завръщане към корените“ и „По обратния път към дедите ни“ от различни региони, Павликени, Трявна, с. Павел, София, Русе и Сливен. Всички участници в шествието се включиха при висока степен на организираност и показваха изключителен патриотизъм и обществена култура на поведение. Въпреки че в София за първи път се организира такова голямо и значимо тракийско национално събитие, то показва че нашите дружества и всички членове на СТДБ са единни и са готови да защитят адекватно интересите на тракийци и на България. Шествието демонстрира огромния потенциал за гражданска активност, който носи със себе си тракийската организация. Затова с още по-голяма настоятелност от тук нататък ще поставяме искането тракийските дружества в онези региони, в които още нямаме тази активност, да вземат конкретни мерки за организационно укрепване, привличане и активизиране на тракийци за още по-голяма масовост на тракийското движение в България. Тази масова проява ни създаде доста проблеми с финансирането и осигуряването на участието на дружествата от страната, на които трябваше да заплатим транспортните разходи. Финансовите разходи бяха компенсирани от постигнатия морален резултат.

Второ. Реализмът на нашите цели винаги е отчитал значението на двустранните отношения с Турция за тяхната реализация. От самото начало тракийският проблем е част от дневния ред на българо-турските отношения, както във времената на турската империя, така и след създаването на Кемалистката република. Исканията на тракийските българи за възстановяването на справедливостта след прогонването и отнемането на имотите им

са били винаги свързани с очакване за промени в българо-турските отношения, тяхното състояние и перспективи, с това доколко се засилват или отслабват напреженията между нас и турската страна по едни или други актуални въпроси. Имаше един период през първите две десетилетия след 1989 г., когато състоянието на двустранните отношения носеше със себе си знаци и перспективи за решаване на нерешените проблеми между нас. През последните години обаче в контекста на възхода на неоосманнизма с господството на Партията на справедливостта и развитието на Реджеп Ердоган в Турция, на превръщането на българското ислямско вероизповедание и главно мюфтийство в подконтролно на Република Турция, при наличието на тенденции за фактическо икономическо овладяване на големи части от България и използване на икономически инструменти от турски компании за етнически размествания на наша територия, нещата започнаха да се влошават. След десетилетията на светска държава в Турция, днес във възход е ислямизмът и ислямизацията. Общата ислямска идентичност се използва като инструмент за турцизиране на българските българомохамедани и

■ 26 март - Денят на Тракия. Тържества във Хасково

цигани, на мюсюлмани на целия Балкански полуостров. Затова и на 18 октомври 2016 г. Централното ръководство на СТДБ излезе публично с позиция по повод изявлението на турския президент Ердоган, в което той заяви, че границите на „националния договор“ на Турция от 1920 г. включват и българските територии Кърджали и Варна, наред с териториите на редица други страни. Гръцките институции реагираха остро на тази открито демонстрирана неоосманиска стратегия, насочена към претенции към територии на други страни, в това число и към териториалната цялост на страната ни. Ние настояхме за свикване на Съвета за национална сигурност и обсъждане на проблема в правителството и Народното събрание, както и съответна активна реакция от тяхна страна за защита на суверенитета, достойнството, териториалната цялост на страната ни. Тъй като периодът беше предизборен, се обърнахме и към кандидатите за президент на Република България да заемат позиция и дадат гласност на нашите позиции по тракийския въпрос. Беше отправено искане към министър-председателя Бойко Борисов за реакция от страна на българската държава и възстановяване на работата на смесената българо-турска комисия, която да ускори и разреши въпроса с компенсациите на тракийските бежанци. СТДБ прие публични по-

зиции и във връзка с годишнината от Ангорския договор.

Трето. През последните три десетилетия живеем във времена на тотално отрицание и пренаписване на историята, на безкрайни манипулации и лъжи. В тази ситуация СТДБ видя засилване на значимостта на една много важна сфера на неговата дейност – запазване на традицията, съхраняване и налагане на истините за тракийци, поддържане на връзката между поколенията тракийци. За тази цел създадохме и поддържаме един устойчив календар от събития, който се превърна в ежегодно огледало на СТДБ, в поводи за активизиране на публичната памет за нашата история. Това са многобройните събори, чествания, годишнини – като се почне от 26 март – Денят на Тракия и Одринската епопея, мине се през Националния тракийски събор, посветен на Илинденско-Преображенското въстание на Петрова нива – Малко Търново и в Родопите – с. Славейно. Сред важните прояви, станали част от традиционния календар на СТДБ, следва да отбележим Съборът на Илиева нива – Ивайловград, „Богородична стъпка“ – Стара Загора, Национален тракийски женски събор в с. Аврен, съборът, свързан с годишнината от разорението на тракийските българи в Маджарово, традиционните тракийски събори в Одрин – църквите „Свети Георги“

на нашата идентичност и памет във времена, в които като че ли всичко се руши и разпада. За нас това не са просто повторение на събития, а обвързването на поколенията, механизми за запазване на нашата същност, на нашето достойнство, на това, което сме.

Четвърто. Специално искам да отбележа честването на 120 години организирано тракийско движение от тракийци от цялата страна във Варна. Венци и цветя пред паметника на Петко Войвода положиха дружества от всички краища на България. Деца пуснаха 120 балона в цветовете на триколяра и с пожелание за мир и благоденствие. Свещеници от Варненската и Великопреславска митрополия отслужиха панихида и молебен, последвани от военен ритуал. В тържествата участваха и положиха венци и цветя председателя на СТДБ, зам.областният управител на Варна Дияна Агностева, зам.-кметът Коста Базитов, членове на Централното ръководство на СТДБ, представители на тракийските дружества от Пловдив, Бургас, Кърджали, Стара Загора, Средец, Айтос, Бяла, Вълци дол, с. Светлен (Търговишко), с. Доброплодно (Варненско), с. Ветрен, отец Александър Чакарък от Българската църква в Одрин, военните моряци на Република България, Варненска и Великопреславска митрополия, Генералното консул-

те на Христо Ботев, Васил Левски, Георги Бенковски, Иван Вазов и други исторически личности.

Шесто. Осъществи се нашата задача за изграждане на музей в метоха срещу единствената в света желязна църква „Св. Стефан“ в Истанбул. В него бяха включени предмети, ръкописи и снимки, пресъздаващи паметни моменти, свързани с историята и борбите за самостоятелна българска църква, а също и с делата на българските възрожденци. Активно съдействие за нейното създаване има Тракийският научен институт – доц. Ваня Стоянова и доц. Боряна Бужашка. На нейното откриване присъстваха освен председателят на СТДБ и министърът на културата Вежди Рашидов, кметът на Пловдив Иван Тотев, заместник-кметът на Истанбул Ахмед Селямед, председателят на българската православна църковна община Васил Лязе и др. Изложбата бе открита от министър-председателя Бойко Борисов. В този план трябва да отбележим нашия принос и персонално на двете ни колежки за подкреждане на архива на Екзархията в Истанбул.

Седмо. На този етап приключи една голяма битка, която водихме през последните години, свързана със съхраняването на паметника на Антим I в Одрин. Както знаете срещу него възразяваше вселенският патриарх Вартоломей. В крайна сметка успяхме да преодолеем съпротивата. За това много ни помогна принципната позиция на Българската православна църква, на председателя на Агенцията за българите в чужбина, на директора на Дирекция „Вероизповедания“ към Министерския съвет Емил Велинов, общественици като Стоян Денчев. В същото време сигналите, които идват от Екзархията, от някои наши дипломати и от тракийското дружество в Хасково, подсказват, че проблемите продължават. Просто тези проблеми имат други измерения и насоки. На новите опити за налагане доминация на влиянието и интересите на Вселенския патриарх и нов вид фанариотство са налага да предприемем активни усилия във взаимодействие с държавните институции и Светия синод за тяхното неутрализиране.

Осмо. Засилена бе нашата издателска дейност. Излезе том 14-15 от Известията на ТНИ. Публикувана и представена при много голям интерес бе книгата на Любомир Шопов за политиката на Турция и сигурността на България „Турция и държавна сигурност“. Боряна Бужашка подготви издание с документи за българо-турските отношения през 20 и началото на 21 век, което е под печат, и е финансирано от Съюза на тракийските дружества. В момента се превежда и предстои излизането на английски език на култовата за нас – тракийци книга на Любомир Милетич „Разорението на тракийските българи през 1913 година“. Така ще имаме възможност много по-активно да запознаем международната общественост с трагичните събития по етническата чистка и геноцида над тракийските българи, независимо от това, че във времето, когато излиза книгата тези понятия още не са придобили днешното си международно правно значение.

Продължава на 4-а стр.

Продължение от 3-а стр.

ДОКЛАД...

Продължава работата по същинската част от най-амбициозния досега проект в историята на ТНИ и СТДБ – Енциклопедия Тракия. Изработени са концепция, словник и в момента върви процесът на координацията и окончателно приемане на словника, след което започва активната работа, която ще разгърне с пълна сила през тази година. Водеща тук е ролята на ТНИ. Става дума за изключително сложен проект, който изисква не само значими ресурси, но и координацията на специалисти от множество различни области.

Девето. Както и в предишните периоди, така и през изминалата година трябва да кажем, че успяхме да осъществим едно добро взаимодействие с различните държавни институции – с президентството чрез вицепрезидента Маргарита Попова, с Външно министерство, парламента, парламентарните групи, ръководствата на отделни партии, Агенцията за българите в чужбина, БАН. Имаше добро взаимодействие също с местните власти, с кметствата. Укрепнаха и се обогатиха взаимните ни връзки с РАО „Тракия“, със Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, с Федерацията за приятелство с Русия и народите на ОНД, Асоциацията на българите в Украйна, фондацията на г-н Лязе в Истанбул, с отец Чакарък от храма „Св. Георги“ в Одрин, организацията на кримските българи и техният председател Иван Абажер и др. СТДБ е активен член на Националния съвет за сътрудничество по етническите и демографски въпроси към Министерския съвет на Република България от учредяването му и винаги активно участва в неговата работа. Като израз на това взаимодействие ние получихме устойчиво признание като национално значима организация, занимаваща се с важни за българското общество проблеми и бяхме включени в бюджета на държавата. Бяха направени дипломатически постъпки за решаването на проблема с паметника на Капитан Петко войвода в Доганхисар и поставяне на неговия паметни плочи на остров Крит и в Санкт Петербург. По предложение и настояване на Съюза на тракийските дружества всяка година на 2 юни се поставят венци и цветя от името на българската държава пред паметниците на Капитан Петко Войвода в Рим и Киев, като това става и по време на гостуване на официални делегации от България в Италия и Украйна. С удовлетворение констатираме, че това вече се превръща в традиция.

Десето. В нашата дейност ние и през този период изхождахме от позициите, че това, което прави СТДБ трябва да получава максимална видимост за максимално широка аудитория. Трябва да присъестваме не само в регионалните публични пространства, където провеждаме нашите събори, събрания, срещи, митинги, но и в националното и глобално пространство. Затова и продължи практиката на активно участие в три основни вида публични пространства. Първото е на вестник „Тракия“, който се стремеше да бъде огледало на ставащото в организациите на тракийци и в СТДБ. Вторият тип публично пространство бяха телевизионните

изяви, чрез които нашите аргументи да стигнат до колкото се може по-широка общественост. Такива през този период имаше десетки. Третият тип публично пространство, което тепърва ще развиваме е създаването на една нова Тракия, бих я нареكل дигитална Тракия, с която всеки от която и да е точка на света би могъл да влезе в контакт. Така хилядите наследници на тракийските българи, които през последните десетилетия тръгнаха в различни посоки по света биха могли да се чувстват като част от нас. Географското пространство може да ни разделя, но във виртуалното пространство ще сме заедно. Затова и непрекъснато развиваме сайта на СТДБ, с редактор д-р Ваня Иванова. На него публикуваме почти всичко и в перспектива се надявам да създадем една по-мощна стратегия за дигитална Тракия, да качваме всичко, което се отнася до тракийци в общото дигитално пространство.

В реализацията на всички тези идеи трябва специално да отбележа активната роля на ръководството и на членовете на СТДБ за живота на организацията. Специално бих искал да дам висока оценка за дейността на основните структури на тракийското движение у нас. Първата е на вестник „Тракия“ – основен инструмент в продължение на дълги години за взаимно информиране на многохилядната членска маса на организацията, за нейното мобилизиране, мотивиране, обединение в общо публично пространство. Тук водещата роля е неговият главен редактор Тодор Корув – един от ветераните на българската журналистика и публицистика, който е изключително полезен на организацията. През 2016 г. вестникът насочи вниманието си към всички важни събития в тракийската организация – от Денят на Тракия, честванията на 120-годишнината от организираното тракийско движение, множеството паметни дати, събори, срещи, годишнини, реакциите на неосоманските домогвания на турския президент Реджеп Ердоган до шествието-протест в столицата. Много важна бе публикацията в няколко страници за 120-та годишнина на вестник „Странджа“, разказаното за първия вестник на тракийци. Два са основните проблема на вестника – първо, недостатъчният абонамент, припомняме, че вестник „Странджа“ от 1896 г. е имал поголеми тиражи от днешния „Тракия“; второ, това е фактът, че някои дружества не изпращат информации и снимки за своите прояви.

Втората структура е на Тракийския научен институт, който има за задача да организира научно нашата дейност, да изследва и разпространява информация и анализи, свързани с дейността на тракийци. Като се има предвид, че ТНИ няма спонсори от чужбина, за да изпълнява поръчани от отвън задачи, няма например годи-

шен бюджет от над 1 милион като организации от рода на институт „Отворено общество“ с цел изпълняване на заложили отвън цели, то при минималните ресурси, с които разполага, ТНИ успява да направи почти невъзможното чрез своята дейност. Организира научна конференция, посветена на 120-годишнината от организираното тракийско движение, стана съорганизатор на Национална среща – конференция в Кърджали, посветена на 115-тата годишнина от рождението на Мара Михайлова, основателка на Тракийския женски съюз в България. Успява да мобилизира учени от различни институции в изследването на тракийската проблематика. Продължава издателската му дейност. Мисля, че приемствеността и устойчивостта на нашите цели и задачи са основа за нашия успех и запазване на същностните характеристики на нашата организация.

Висока оценка бих дал също на ролята и взаимодействието ни с Политически клуб „Тракия“ и с

нето на книгите, които са част от библиотечния фонд, продължава и изработката на систематичен и азбучен каталог, както и редовното обслужване на читатели. Новобавените книги са главно дарения от автори и дарители – Тодор Корув, Красимир Преманов, Краснодар Беломорски, Калинка Згурова, посланик Любомир Шопов и др.

Като имам предвид именно, че не трябва да затваряме очи за задачите, които трябва да решаваме в усъвършенстването на организацията, целенасочеността и ефективността на нашата дейност, специално внимание бих искал да обърна на няколко по-важни въпроса:

Първо. Това е необходимостта да направим преглед на членството в организацията, защото колкото и да е динамична тя, трябва да има яснота за основното ядро членове. Нашите последни данни са от 2011 г., според които имаме 74 000 души организирана членска маса. За да можем да добием яснота обаче за реалната членска маса в момента, решихме да използваме най-известния и утвърден инструмент за тази цел – наличието на единни членски карти, които биха улеснили силно нашата работа и биха дали представа за реалното състояние на организацията.

Второ. Тъй като имаме дисбаланс в членската маса, активността, задачите, възможностите на различните местни организации, смятаме, че е целесъобразно с постъпленията на средства от различните тракийски дружества да формираме вътрешен фонд за подпомагане на дейността на отделни дружества и национални инициативи.

Трето. Радостен е фактът на създаване на нови тракийски дружества. Такива бяха изградени във Велинград, Червен бряг и на други места. Това означава, че организацията е жива и се развива. Расте, но не старее. Същевременно отчитаме необходимостта от оказване на непосредствена методическа помощ, за да се развият успешно тези новопоявили се структури.

Четвърто. Във времена на рязко ускоряване на всички процеси, на бързи промени са се появявали не само различия, но и конфликти между поколенията. Днес ние живеем във времена на промени, които се извършват с по-голяма скорост от всякога в историята, поради което и отчитаме, че трябва да полагаме много повече усилия, за да не допускаме конфликт между поколенията. Затова е необходимо по-добро взаимодействие между отделните членове и формираните групи, които не трябва да налагат волята си на останалите, трябва да се търси консенсус, да се ограничават случаите на изключване на членове от тракийското движение. Това трябва да бъдат само много редки изключения, свързани с много крайни случаи. Като цяло бих казал, че всички ние като членове на ръководствата на тракийските организации трябва сериозно да променим подхода си към решаването на въпросите. За една неправителствена, доброволна, свързана с кауза и ценности организация като СТДБ основен инструмент за решаване на проблемите трябва да бъдат не административните и

организационните мерки, а консенсусът и по-големият синхрон. Особено внимание искам да обърна на решаването на съществуващите конфликти в отделни тракийски дружества. Моята лична преценка е, че те са породени от липсата на диалог и конструктивна нагласа в спорещите страни. Настоявам Нонка Матова да предприеме, в рамките на тази година всички мерки, за изглаждането на конфликтите сред пловдивските тракийци. Ние ще следим и подпомагаме този процес като Върховен комитет и Централно ръководство. Смятам, също така, че с решението на ЦР и насоките дадени от него се преодоляват спорните въпроси и колизии между отделни тракийски дружества и инициативата „Завръщане към корените“.

Ние ще приветстваме всяка инициатива, идваща от отделни тракийци и тракийски дружества, но за да носят национален тракийски характер, те трябва да бъдат включени в План-програмата и тяхното провеждане трябва да бъде координирано с Върховния комитет и Централното ръководство.

В заключение искам да изтъкна, че СТДБ продължава да бъде вероятно най-масовата неправителствена организация в България, която прави всичко възможно за защита на националните интереси, за съхраняване на историческата памет, за защита на интересите на тракийските българи, които са близо 1.5 млн от сегашните български граждани. Тази година по всички прогнози на наши и международни анализатори се сочи като преходна, като свързана с големи промени в глобален и регионален план, които вероятно ще се отразят и на нашата активност. Ако се съди по изявленията на новия американски президент Тръмп, той ще даде тон на обръщане на държавите към своите вътрешни и национални проблеми, към търсене на решения на тези проблеми. В такива условия и у нас организацията като СТДБ ще имат все по-важна роля. Ако на мястото на предходния глобализъм и тенденцията на размиване на национални идентичности имаме обратния стремеж, на обръщане към родното и националното, то можем да очакваме, че през тази и следващите години нашата дейност ще става все по-значима. Ние и напред ще отстояваме балансирана външна политика, в която наред с ангажираността на страната ни като член на Европейския съюз и НАТО, няма да загърбваме духовните, културни и хуманитарни мостове, изградени през вековете от българския народ с православните и славянски държави и народи, и на първо място с Русия и страните от ОНД. Не трябва да рушим изграденото приятелство в минали години с Китай, Индия, Япония, страните от Латинска Америка и Близкия Изток. В тях ние виждаме резерви за просперитета на България и за укрепване на мира.

Искам да благодаря на всички вас, които сте тук, и които с личните си усилия превърнахте нашата дейност в национално-значима. Изразявам увереност, че и през тази и през следващите години, ще продължим да работим активно за просперитета на България.

България има нужда от нас!

Заглавието на доклада е на редакцията

■ Национално честване на 120 години тракийско движение, 12 май 2016 г.

ОТЧЕТ

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАН-ПРОГРАМАТА НА СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ ЗА 2016 ГОДИНА

Както досега, усилията на Върховния комитет, на Централното ръководство, на Председателя, на заместник-председателите на ВК и ЦР, на тракийските дружества по места и на съставните структури на съюза, бяха насочени към реализацията на идеи и дейности за издигане ролята и влиянието на организацията в българското общество и повишаването на нейния авторитет като разпознаваема и значима гражданска, патриотична, неправителствена структура, заемаща своето достойно място в обществено-политическия живот на страната.

Настоящият отчет е изготвен в рамките на План-програмата на организацията за 2016 г., утвърдена от Върховния комитет на СТДБ.

Основавали сме се на информацията, получена от тракийските дружества по места и в съответствие с водената отчетност на дейността на СТДБ, както и от публикации в медиите.

Основните събития, които отбелязахме през 2016 г., бяха свързани с Отчетно-изборното събрание на ВК на СТДБ и с приетата на 16.I.2016 г. Национална програма на СТДБ за провеждане на чествания по случай 120 години организирано тракийско движение през 2016 г. и 2017 г. – организиране и провеждане на национално значимо мероприятие – Националното шествие в София на 16.IV.2016 г. тържественото честване на 26 март – Деня на Тракия и Одринската епопея и 120-годишнината от основаването на ТД „Странджа“ във Варна.

Днес можем да отчетем, че през изтеклата година бяха отбелязани по подобаващ начин всички заложи в План-програмата основни прояви, организирани от СТДБ.

1. Разширяване на масовия характер на организацията

2. Тържествено отбелязване на значимите дати и събития и личности от историята на тракийското движение.

3. Работа по патриотичното възпитание и укрепване на националното самосъзнание.

4. Развитие на тракийското младежко движение и създаване на кадрови резерв на съюза.

5. Обогащане на библиотечния и електронния архив с възможност за оторизиран достъп от всички членове на СТДБ.

6. Участие в инициативи от национален мащаб и позиции, в защита на националните интереси и просперитета на страната като член на ЕС

7. Тясно взаимодействие със сродни обществени организации в страната и в чужбина.

Целта на шествието беше:

Защита на моралните и имуществени права на наследниците на бежанците от Тракия и Мала Азия и за обединението на гражданското общество и държавните институции в името на националното единение, националната идентичност и националните ценности.

Определено беше че, шествието:

Не носи политически характер и не е адресирано срещу която и да е политическа партия в България;

Не носи негативни, а граждански послания, целящи решаването на проблема с компенсацията на тракийските бежанци и тези от Мала Азия, като подпомогне правителството на Р.България Възванието, /петицията/, което бе огласено пред легацията на Р.Турция, се връчи и на посланика на Кралство Холандия като държава, председателстваща ЕС, за да бъде потърсено съдействието на европейските институции.

Беше решено също участни-

Петко и Илия Стамболиеви от Тракийско дружество „Тракия“ София и Ваня Манова. В провеждането на шествието активно се включиха тракийските дружества от Стара Загора, Созопол, Хасково, Пловдив, Бургас, Поморие, Ямбол, Харманли, Ивайловград, Свиленград, Димитровград, Карнобат, Плевен, Перник, Крумовград, Казанлък, Русе, Сливен, София и Националната инициатива „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“ от Сливен, Павликени, Трявна, с. Павел, София. Тракийските дружества от Русе и Сливен бяха представени с по-малък брой участници. Всички участници в шествието се включиха

краища на България. 120 балона в цветовете на триколяра пуснаха деца с послание за мир и благоденствие, свещеници от Варненската и Великопреславска митрополия отслужиха панихида и молебен, премина военен ритуал. В тържествата участваха и венци и цветя положила Красимир Премянов, председател на Съюза на тракийските дружества, зам.-областният управител на Варна Дияна Агностева, зам.-кметът Коста Базитов, членове на Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества, представители на тракийските дружества от Пловдив, Бургас, Кърджали, Стара Загора, Средец, Айтос, Бяла, Вълчи

• Созопол. Национална среща „Завръщане към корените“

ците в шествието да посетят организирано Националния исторически музей с цел патриотично въздействие и повдигане на духа.

Взаимодействието и комуникацията от страна на Щаба с органите на държавните институции, Столична община и общинските организации бяха адекватни и в съответствие с обстоятелствата, като даваха възможност за своевременни решения при възникнала необходимост. В подготовката на шествието активно участваха членовете на ръководството на СТДБ Петра Мечева, членовете на Върховния комитет Кирил Сарджев, Гено Пухов, Хубен Стефанов, Чавдар Георгиев, Стефан Начев, Божана Богданова, ген. Тодор Бояджиев, Тодор Коруев, проф. Васил Проданов, Нонка Матова, д-р Ваня Стоянова, Антоанета Йотова, Димитър Михайлов,

при висока степен на организираност и показаха изключителен патриотизъм и обществена култура на поведение. Въпреки че в София за първи път се организира такова голямо и значимо тракийско национално събитие, то показва че нашите тракийски дружества и всички членове на СТДБ са единни и са готови да защитят адекватно интересите на тракийци и на България. Необходимо е в определени региони и тракийски дружества да се вземат конкретни мерки за организационното им укрепване, привличането и активизирането на тракийци, за да придобие още по-голяма масовост тракийското движение в България.

120 години организирано тракийско движение отпразнуваха тракийци от цялата страна във Варна. Венци и цветя положила пред паметника на Петко войвода дружества от всички

дол, с. Светлен, Търговишко, с. Доброплодно (Варненско), с. Ветрен, отец Александър Чакарък от Българската църква в Одрин, Военните моряци на Република България, Варненска и Великопреславска митрополия, Генералното консулство на Руската федерация във Варна, Областната дирекция на МВР, Варна, районните кметства на „Одесос“, „Приморски“, „Младост“, „Владислав Варненчик“ и „Аспарухово“, Съюза на офицерите от запаса, Съюза на ветераните от войните.

Тържествени събрания се проведоха и в Бургас и Ямбол – по повод на 120-та годишнина на бургаското дружество и 100-годишнината на ямболското.

Основните прояви, залегнали в План-програмата на съюза и организирани от СТДБ и тракийските дружества, се полз-

ваха с широка популярност, намериха широк отзвук и бяха основен акцент в работата му:

– Отбелязване на 26 март – Деня на Тракия, в столицата и в страната;

– Национален тракийски младежки събор „Илиева нива“ – Ивайловград;

– Национален тракийски събор „Богородична стъпка“ – Стара Загора;

– Годишнина от Илинденско-Преображенско въстание на „Петрова нива“;

– Национален тракийски женски събор в с. Аврен;

– Годишнина от разорението на тракийските българи в Маджарово с поход „По пътя на дедите“;

– Традиционни тракийски събори в Одрин – църквите „Свети Георги“ и „Свети Константин и Елена“;

– Национален тракийски гергьовски събор в Поморие;

– Национален тракийски фестивал „Божура“ – Средец;

– Национален тракийски събор в Кърджали;

– Национален тракийски фолклорен събор „Св.Св. Константин и Елена“ в Бродилово;

– Национален тракийски събор, посветен на Илинденско-Преображенското въстание в Родопите – с. Славейно;

– Национална среща „Завръщане към корените“ – Национална инициатива „По обратния път на дедите ни“

– Възстановяване и развитие на Националния християнски събор „Спасовден“ – Ямбол

– Възроди се Националния тракийски събор, посветен на славянството и православие – с. Светлен

– Стартиране на подготовката по издаването на Енциклопедия „Тракия“

– Откриване на музей на тракийското движение в Пловдив.

Бяха учредени две нови тракийски дружества – в Чернев бряг и във Велинград.

Продължи и получи развитие традиционният вече диалог с държавните институции и обществените организации. В тази връзка следва да отбележим доброто взаимодействие и сътрудничество с Народното събрание, Министерския съвет, Президентската институция и ръководствата на политическите партии и граждански организации, както и с БАН. Бяха направени дипломатически постъпки за решаването на проблема с паметника на Капитан Петко Войвода в Доганхисар и поставяне на неговите паметни плочи на остров Крит и в Санкт Петербург. По предложение на съюза бе осъществен ритуалът на тържествата по повод на 2 юни да бъдат поставяни венци и цветя от името на българската държава пред паметниците на Капитан Петко Войвода в Рим и Киев, като това става и по време на гостуване на официални делегации от Р.България в Италия и Украйна.

Продължение от 5-а стр.

ОТЧЕТ...

С удовлетворение констатираме, че това се превръща в традиция. Съвместно с МВнР и МК бе завършена музейната експозиция в метоха в Истанбул и продължава работата по възстановяването на православния храм в Лозенград. Укрепнаха и се обогатиха взаимните ни връзки с РАО „Тракия“, с БАН, със Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, с Федерацията за приятелство с Русия и народите на ОНД, с Асоциацията на българите в Украйна, с Екзархията и фондацията на г-н Лязе в Истанбул, с отец Чакърк от храма „Св. Георги“ в Одрин. и др. СТДБ е успешен член на Националния съвет за сътрудничество по етническите и демографски въпроси към Министерския съвет на Република България от учредяването му и е вземал винаги активно участие в неговата работа. По инициатива на СТДБ в софийските училища вече ще се изучава историята на тракийското движение, предстои метростанция да носи името „Тракия“ и в нея да има барелеф на Капитан Петко Войвода, както и поставянето на негов паметник на Алеята на възрожденците в Борисовата градина.

Верен на патриотичните си принципи и историческия завет, който следва неотклонно, СТДБ прие публични позиции, относно годишнината от Ангорския договор, политиката на неоосманизъм от страна на Република Турция и изявленията на турския президент Ердоган срещу геополитическото равновесие на Балканите.

Беше отправено искане към министър-председателя Бойко Борисов за реакция от страна на българската държава и възстановяване на работата на смесената българо-турска комисия, която да разреши и ускори въпроса с компенсациите на тракийските бежанци.

Наградени с плакет и медал „Капитан Петко Войвода“ бяха следните дружества и тракийци:

1. ТД – Варна и Румяна Вълчева
2. ТД – Поморие и Елена Мурджева
3. ТД – Димитровград/сребрен/ и Тодор Каваков
4. Издателство „Захарий Стоянов“ и Иван Гранитски
5. ТД – Ямбол и Михаил Вълков
6. Екзархията в Истанбул и Васил Лязе
7. Кмета на Стара Загора Живко Тодоров
8. Председателят на РАО „Тракия“ инж. Кольо Милев
9. Емил Христов – председател на ОбС – Стара Загора

Гордеем се, че в редицата на нагадените са и Вицепрезидента на Р България Маргарита Попова и кмета на София Йорданка Фандъкова.

Активна бе и дейността на Тракийския научен институт. В отчета за работата му трябва да бъдат изведени следните акценти:

1. Подготвен е том 14-15 от Известията на Тракийския научен институт.

2. Проведена е научна конференция на тема „120 години организирано тракийско движение в България“ – Петрова нива, 20 август 2016 г.

3. В чест на 120 г. от организираното тракийско движение в България са подготвени и разпространени сред училищата на столицата /с/с съдействието на Столичния инспекторат/ две брошури /в електронен вид/ на тема, в помощ на обучението по история за различните степени на образование:

– „Подвизи, които граничат с легенди. Капитан Петко войвода – кой ли не е слушал за него...“ – от Тодор Коруюев

– „Не забравяйте, но не отмъщавайте“. Борбите на тракийските българи за свобода и национално единство“ – от Светлозар Елдъров.

4. ТНИ е инициатор и един от създателите на постоянната музейна експозиция в сградата на Българския метох в Истанбул под надслов „Корени във времето. Българската Екзархия и българската общност в Цариград в миналото и днес“, открита на 23 май 2016 г. от българския министър-председател Б. Борисов. Специално място в нея е отделено на тракийските българи и на запазените днес техни културно-исторически паметници Турция.

5. ТНИ е съорганизатор на Национална среща – конференция, посветена на 115-та годишнина от рождението на Мара Михайлова – основателка на Тракийския женски съюз в България, журналист, краевед и видна тракийска деятелка, проведено в Кърджали на 22 октомври 2016 г.

6. Екип от експерти, главно от ТНИ, продължава работата по Енциклопедия „Тракия“.

Вестник „Тракия“ през 2016 г. година насочи вниманието си към главното събитие на Съюза – 120 годишнината на организираното тракийско движение, широко бяха отразени чествания във Варна, Ямбол, Бургас. Денят на Тракия също акцентира на юбилея. но голямата проява, която най-пространно бе отразена във вестника, бе шествието-протест на 16 април в столицата с участието на всички тракийски дружества. По наше мнение брой 8 бе най-добрият за годината, редакцията получи много похвали за отразяването на шествието. Приносен характер имаше и публикацията в няколко страници за 120 годишнината на вестник „Странджа“, разказаното за първия вестник на тракийци даде възможност да се разкрие още по-добре както дейността на дружество „Странджа“, така и страданията на българите в Одринска Тракия в този период. А също така отразяването на специалното издание на Варненското дружество, посветено на юбилея. Поместена бе и част от изследването на проф. иван Филчев – най-добрия познавач на историята на организацията. През годината вестника писа на няколко пъти за Екзарх Антим Първи във връзка с двеста годишнината от рождението му. Но въпреки усилията на Съюза, малко бе направено в страната да се популяризира името на този бележит българин от Лозенград, като изключим честванията във Видин, организирани от Българската православна църква. Вестникът отбеляза и други годишнини – на Константин Петканов, Христо Караманджуков, Александър Кипров, Петър Киприлов и др., както и юбилеите на съвременни тракийски дейци чл. кор. Васил Проданов, акад. Георги Марков и др. Много от публикациите бяха свързани с разкрива-

не на страници от миналото на тракийските бежанци и на запазване на традициите им. И докато главните прояви на Съюза – национални събори и фолклорни фестивали бяха отразени сравнително добре и точно, продължава по-слабото отразяване на събитията в дружествата. И това се дължи на факта, че обикновено се забавя с дни и седмици изпращането на информацията. Вярно е, най-точно и стриктно отразяват дейността си от Бургас, Хасково, Средец и вече и Варна (ползотворно бе сътрудничеството през тази година). Има дружества, които не организират изпращането на информация за своите прояви, а после членовете им не са доволни, че не се отразява дейността.

Годината за вестник „Тракия“ ще се запомни и с реакциите срещу неосманистките домогвания на президента на Турция Ердоган, както и с дълбочените анализи на темата за българо-турските отношения и тракийския въпрос на Христо Тепавичаров, Любомир Шопов, чл. кор. Васил Проданов, акад. Георги Марков, Красимир Преманов, проф. Светлозар Елдъров, доц. Георги Митринов.

Два са основните проблеми на вестника – недостатъчния абонамент, припомняме, че вестник „Странджа“ от 1896 г. е имал по-голям тираж от днешния „Тракия“, и факта, че някои дружества не изпращат информации и снимки за своите прояви.

През отчетния период работата в библиотеката на СТДБ продължи по план, очертан в предишния период. Освен текущата работа по обработването на книгите, които са част от библиотечния фонд, продължава подготовката и изработването на изискуемия систематичен и азбучен каталог, както и редовното обслужване на читатели в поже-

лано от тях време и ден /някои от читателите са от провинцията, а библиотеката работи само в четвъртък от 14 до 17 часа/. Поради ценността на съдържащите се библиотечни материали в СТДБ, книгите не се дават за домашно четене. Осигурено е място за читатели, които ползват материалите, за всички желаещи. Обработени са над общо 100 броя като тираж новоиздадени книги, заглавията са ... броя. Новонабавените книги са главно дарения от автори. Между тях можем да открием имената Тодор Коруюев – подарил повече от 10 бр. книги-главно авторски. За него отредихме специален раздел – „Дарения от Тодор Коруюев“. Освен него други дарители са Красимир Преманов, Краснодар Беломорски, Калинка Згурова, посланик Любомир Шопов и др. През цялата 2016 г. са извършени над 25 справки по теми, свързани главно с историята на тракийските бежанци от Одринска и Беломорска Тракия и на СТДБ. Ползват се не само книги, но и периодични издания.

СТДБ създаде и поддържа уеб страница, която е публикувана на новинарската страница Notepage.bg, на която са публикувани всички уеб страници на централните печатни и електронни медии.

От изключителна важност е информацията на интернет страницата редовно да се актуализира. В противен случай, дори добре структурирана и с голям първоначален обем, интернет страницата губи своето качество на основно средство за комуникация с обществеността. На нашата страница редовно се публикува актуална информация, която е полезна за тракийци, за българската и международна общественост. Към декември 2016 г., броят е отчетел 77 252 посетители, от които само за 2016г. са над 11 000. Предстои да бъдат публикувани всички издания на Известията на Тракийския научен институт.

Посетителите на сайта са:

- граждани на различни държави – България, САЩ, Канада, Украйна, Русия, Румъния, Турция, Германия, Белгия, Франция, Гърция, Сърбия, Кипър, Македония, Испания, Чехия, Швеция, Швейцария, Малта, Австрия, Италия, Великобритания, държави от Централна и Латинска Америка и др.
- представители на български и чуждестранни медии, представители на институции като Народно събрание, Министерски съвет, МВнР, Европейски парламент и др.

Сайтът на Съюза на тракийските дружества е разширен и на него функционират:

- подстраница с информация и документи на ПК „Тракия“;
- подстраница с информация за Тракийския научен институт;
- подстраница с виртуална библиотека, от която всеки читател може да изтегли и прочете статии, брошури и книги, третиращи проблеми на тракийци и Тракия.

• В село Миротлюбиво, Бургаско бе направена първа копка на православен храм

ТРАКИЙЦИ ПРАЗНУВАТ БАБИН ДЕН

Празнуването на Бабин ден от тракийските българи е било един от много уважаваните и дълбоко заложените в техния бит празник. Бабин ден е отбелязван в началото на новата година и в него те са виждали зараждането на новото на новия живот с появата на дългоочакваната рожба. За появата на тази рожба в здрав вид изключителна заслуга е имала – бабата наричана още – старата майка.

Тази традиция тракийци пренасят във всички насе-

лени места, в които те се заселват.

Ритуалът „подливане“ с мие на ръце от бабата“ тази година в Хасково бе изпълнен от младата баба Стефка Младенова – диригент на хора при представителен ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“ и младата булка Анета Георгиева – секретар на народното читалище „Тракия – 2008“ – Хасково.

Да поздравят участниците в празника – баби и майки бяха дошли младите надеж-

ди от детската фолклорна група „Пъстрица“ Гергана Петрова и Константина Петрова, които изпълниха стихове с текст – благодарност към бабата.

Стафка Младенова като

млада баба изпълни на пиано малко позабравени, но стойностни песни за бабата.

Както се полага по традиция празникът завърши с трапеза от баница, сладкиши и малко вино.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редколегията на вестник „Тракия“

честитят на рождениците на Съюза:

Коста Льондев –

Свиленград ..... 15 февруари 1939 г.

Тодор Каваков –

Димитровград ..... 28 февруари 1962 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Продължение от 1-а стр.

С тревога наблюдаваме тенденциите на това велико преселение на народите, което може да промени историята и идентичността на европейския континент. Бием тревога, че нашата страна е на кръстопътно място, откъдето минават бежански и емигрантски вълни, които по всички прогнози ще нарастват. Оказваме и ще оказваме натиск върху българското правителство за вземане на всички възможни мерки срещу опасностите за България и българския народ, които носят тези вълни.

Нарастват опасности за нашата национална сигурност в един все по-сложен геополитически свят, на огромно количество замразени конфликти и взаимни претенции на държавите тук на Балканите, на нови проявления

на етнически напрежения и претенции за предначертания на границите. В тези условия се изисква огромна мъдрост, за да оцелеят страната ни и народът ни. Един от пътищата на оцеляването ни е в балансираната външна политика, при която сътрудничеството с една страна и организация не е фактор за противопоставяне с друга. Не искаме да бъдем „фронтна държава“ на нечии геополитически амбиции и политика! Наред са НАТО и ЕС, виждаме необходимост за засилване на сътрудничеството с Русия и Китай. Вече много по-голяма част от световния продукт се произвежда не в ЕС, а в азиатския регион и ние не можем да си затваряме очите за това.

През изминалите 27 години неведнъж националните интереси бяха жертвани за сметка на интересите на външни сили и част от политическите елити заемаха колониално подчинена позиция, водейки до огромни загуби нашата страна. Ние ще се борим срещу тези елити! Ние ще защитаваме националните интереси! Ние ще защитаваме България!

СТДБ е тук вече 120 години! Прекланяме глава пред неговите създатели през XIX век! Ще бъдем достойни за стореното от тях и през XXI век! Ще пазим миналото и ще се борим за бъдещето! Ще го правим, както и те са го правили!

21 януари 2017

БАБА МАТЕНА ОТ ИВАЙЛОВГРАД НАВЪРШИ 107 ГОДИНИ

107 г. навърши най-възрастният жител на община Ивайловград баба Матена Зокова на 13 януари.

По традиция, тази дата се превръща в празник за потребителите на дом за стари хора в Ивайловград, защото всички те много я обичат и и се възхищават.

На специалния ѝ празник, отново я зарадваха с присъствието си кметът на Ивайловград Диана Овчарова, председателят на Общинския съвет Зафиров, служители на дирекция „Социално подпомагане“, близки и роднини, които я дариха с подаръци и внимание. Де-

цата от танцов клуб „Камрафилчето“ успяха да я усмихнат, като ѝ потанцуваха, а тя им пожела да бъдат здрави.

До преди две-три години е живяла в с. Ламбух. Всеки ден биела за стари хора в Ивайловград, защото всички те много я обичат и и се възхищават. През 1913 година къщата им е опожарена, роднините ѝ избити. Останалите живи се спасили в село Ламбух.

Животът към баба Матена не винаги е бил слънчев, но тя остава позитивен човек, зарадвайки когото всеки в дома я сочи като пример за подражание.

Почина ген. Владимир Янев

Почина почетният гражданин на Хасково о.р. генерал Владимир Янев. Той бе удостоен с това звание

през 2015 г.

Владимир Янев е роден на 17 февруари 1921 г. в Свиленград в семейство на тракийски бежанци. Започва работата в системата на МВР като милиционер на 15 септември 1944 г. в Свиленград. През 1947 г. става оперативен работник в криминалната милиция. Работи в органите

на МВР в Мадан, Девин, завърша се в Хасково през 1964 г. и от 1970 г. е началник на управлението до пенсионирането си през 1982 г. след 39 години служба в МВР. През 2009 г. издава книга със спомени „От милиционер до генерал“. Ген. Владимир Янев бе погребан в Пловдивските гробища.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

МИХАИЛ ГЕРДЖИКОВ – АНАРХИСТЪТ, РЕВОЛЮЦИОНЕРЪТ, КОМИТАТА

За видния деец на Македоно-одринското революционно движение, за публициста Михаил Герджиков, вестник „Тракия“ е писал многократно. Днес предлагаме на многоуважаемите читатели малко известния спомен на историко-ографа и дипломата Симеон Радев (1879–1967) и една от забравените, но запазени в книги исторически песни.

Малко известно

СИМЕОН РАДЕВ ЗА СВОЯ СЪСТУДЕНТ В ЖЕНЕВА

Часовете, прекарани с другарите ми от кръжока (в който изучаваха „диалектическия материализъм в природата“), бяха извънредно приятни за мен... Те бяха много напреднали в марксизма и аз се чувствах помежду им повече ученик, отколкото в лиця в Цариград. Горях от желание да ги достигна... С някои от другарите отивах да се храня в един комунистически стол... От тази среда ме извади Михаил Герджиков. Аз не знаех тогава нищо за него. По-късно се научих, че той бил преди моето пристигане в Женева в една група от студенти анархисти, всички в България, които образували таен революционен комитет за освобождението на Македония. Тяхната идея била, че вместо да се изпращат чети, за да се бият в горите, трябвало да се правят динамитни атентати, в които да се нанася удар върху капиталите на великите сили, вложени в Турция. Това значеше бомбите, хвърлени във Франция от разни анархисти – Емил Анри и др., – като ме-

тода на борба в Македонското революционно движение...

На заминаване от София за Женева бе ми препоръчано от някои из македонските революционни кръгове в София – от Д. Ляпов ли, от самия Гоце Делчев ли, не помня добре – да се срещна с Михаил Герджиков. Аз обаче не го потърсих. Той дойде да ме намери. Чудя се понякога как така лесно се повлякох подир него. Но 5 години ученик в лиця и без други връзки във него освен хората на македонската революционна среда, нямаше никаква опитност от живота. Михаил Герджиков, вече познат като анархист, имаше в своята личност с какво да ми импонира. Той ме взе да живея при себе си, в същата стая; но след първите дни аз малко го виждах. Той се прибирал вечер късно, намираще ме в леглото да чета някоя книга. Вземаше я от ръцете ми, хвърляше я на пода и викаше: „Долу буржоазната наука.“

В което поле на мисълта и да съм навлизал, то е било винаги със страст. Страстта ми, при постъпването в университета, стана политическата икономия. Това се дължеше на необикновената власт, която взе върху мене професорът, който ни преподаваше тази

наука – Мафео Панталеони...

Симеон Радев боготворял професор Панталеони, в числото на студентите, които го слушали, освен други българи, били Христо Кабакчиев и Васил Коларов. „И двамата влизаха в големи научни спорове с него, всеки според темперамента си. – спомня си мемоаристът. – Кабакчиев с възбуден полемичен тон, Коларов – спокойно. Панталеони беше забелязал, че са се занимавали много с Карл Маркс. Той ми каза: „И вие трябва да го изучавате, но не да почвате с него“... Професорът бил човекът, който „турил печат върху интелектуалната му формация“. Освен лекциите му, българинът посещавал и вилата му.

... Михаил Герджиков, който знаеше, че посещавам Панталеони във вилата му, пожела да дойде един път с мен. Макар неохотно, аз се съгласих. Щом го представих на Панталеони, той се нахвърли пред него върху буржоазията и нейната наука. Панталеони свиваше вежди, но не му отговаряше. Когато си излизал, Михаил Герджиков напред, аз след него, Панталеони ми го посочи с един жест на главата и ми каза: „Тогова друг път няма да ми довеждате.“ Впрочем и сам Герджиков не поиска вече да го види. Когато първия път той ми взе книгата от ръцете и я хвърли на пода, викайки: „Долу буржоазната наука“, идеше ми да го питам: „Ами вашата наука коя е“, но после видях, че този въпрос беше излишен. Никаква наука не го интересуваше. Аз не го виждах дори с вестник в ръка. Това, което казвам, не е да го намалая, а да изразя съжаление за безделието, което хабеше хубавите дарования, дадени му от природата. С желание да се учи и с навик на труд той можеше да стане един бележит човек в България. Три години студент по правото, Герджиков не държа никакъв изпит. Никой не беше го видял на някаква лекция. На края на третата година баща му, директор на клона на Народната банка в Пловдив, спря да го издържа. Тогова той реши да замине за Македония с намерение да стане там учител и да развива революционна дейност. Тодор Луканов, който следваше право в Женева, му даде своята диплома на свършил химия в Софийския университет и Герджиков си извади паспорт на негово име. С романтичната си фигура, която

На 26 януари т.г. се навършиха 140 години от рождението му

Михаил Герджиков

той имаше на млади години, и със способността си да туря жар в думите си Герджиков е пленявал своите ученици и е разгарял революционния дух в тях. Между тях неговите ученици бяха и Христо Силянов, който после ми говореше с възхищение за него...

Нашето съжителство в Женева беше кратковременно. То остави за мене само тоя ценен спомен, че той, Герджиков именно бе човекът, който ме запозна с писателя Г. П. Стаматов. Герджиков водеше живот, откъснат от студентството. Той дружеше с работници, най-вече италианци, и се обличаше като тях, но тясно приятелство го свързваше със Стаматов... За съжаление моето общуване със Стаматов не трая много повече от един

семестър, тъй като трябваше да напусна Женева. Къщата, в която Михаил Герджиков ме взе, беше влажна. Разболях се... При завръщането ми в Женева – 1900 г. – Стаматов го нямаше вече там... Времето правеше нашите връзки все по-далечни. Чувах за Стаматов от други хора. Не бяха приятни вести. Той много пиел. Казвал съм на някои мои другари от Женева,

И певци песни за него пята

ГЕРДЖИКОВ ДУМА НА ГИНА

Герджикуф дума на Гина:
– Гино ле, караибишу ле, утрина рану да раниш, на Скокът, Гино, ще дойдеш, на Скокът, Гино, при черът, ягниво да ни донесеш, ягниво, Гино, и жупане, и да се назыкъв повърнеш, та да те никой не види. Ранила Гина и занела, там си Герджикуф завари, Герджикуф дума на Гина:
– Остави, Гино, ягниво, ягниво, Гино, и жупане, дет си в кунизар завила, та че се назыкъв повърни, да те душманин не види, че ти са дребни децата. А пък Гина хми думаше:
– Герджикуф и ти Шаваров, я нема в село да пода, моите са деца при баба, при баба, още при дядо, пък татко хми е кумита, кумита в тоята дружина. И аз със вас ша да дойда, млада кумитка да стана.

(Сб. „Странджа пее“, 1961 г.)

Яворов с Михаил Герджиков и Георги П. Стаматов

Паметникът на М. Герджиков в Бургас

че никога в бирарията „Ландолт“ аз не бях забелязал у Стаматова подобни навици. Те са ми отговаряли, че той заедно с Михаил Герджиков отивали да пият другаде...

(Из „Първият ми семестър в Женева“ (1964), Симеон Радев. Лични спомени)

Тази малко известна песен за Илинденско-Преображенското въстание е изпята на събора-надпяване в село Граматиково, Малкотърновско, проведен на 27, 28 и 29 май 1960 г. Изпяла е 57-годишната Каля Тодорова Костова от Малко Търново, дъщеря на възпятата в песента Гина.